

Filosofie a její témata

Filosofie se principiálně vzato může zabývat čímkoli, skutečným i vymyšleným; na druhé straně se ovšem nemůže zabývat vším najednou, nýbrž vždycky se musí soustředit jen k něčemu resp. na něco. Nicméně aby nepřestala být opravdovou filosofií, musím stále vztahovat i to, na co se právě soustřeďuje, ke všemu ostatnímu. Tento vztah je ovšem nutně poněkud zvláštní, tj. nemůže být usku- tečně, proveden jinak než částečně, na základě jakési „selekce“. Proč tomu tak je? Pro nás dnes především proto, že stále ještě vezíme v jakémsi „babylonském zajetí“ zpředměťujícího myšlení. To nás tlačí k tomu, abychom vše, k čemu se fi- losoficky vztáhneme, chápali (myšlenkově uchopovali) jako „předmět“, tj. jako něco, co je „před“ námi (ať už „reálně“ nebo pouze „intencionálně“, tj. jako myš- lenková konstrukce, myšlenkový model). Omezenost každého takového myšlen- kového „pojetí“ či „uchopení“ spočívá proto především v tom, že žádný takový „reálný“ předmět nikde a nikdy „neexistuje“, tj. nevyskytuje se ve skutečném světě kolem nás, a za druhé v tom, že žádný předmětný myšlenkový model se neobejde bez nějakého aktivně myslícího (a tedy zpředměťujícího) subjektu, který sám ex definitione nemůže být chápán (ještě přesněji : ani se sám nemůže chápat a ani žádný jiný subjekt nemůže chápat) jako nějaký – třeba zvláštní – druh „předmětu“, „objektu“. A protože takový subjekt (a takových skutečných „subjektů“ je mnoho a mají různé úrovně, jak uvidíme) nemůže být opomíjen ani redukován na „předmět“, musí se filosofie (přesně: každý opravdový, neupadlý, tj. neredukující filosof) vztahovat ke každému „reálnému“ i každému „intencio- nálnímu“ předmětu vždy tak, že si stále zřetelně uvědomuje, že to je pouze jed- na z metod, jak se k čímkoli a ke světu vůbec vztáhnout, a zejména že to je me- toda, která nechává cosi významného, ba podstatného, bytostně všemu sku- tečnému „vlastního“, předběžně a prozatímně, právě jen „metodicky“ a jen s částečnou oprávněností stranou.

(Písek, 120520-1.)